Dysartrie

- neurogenní poruchy komunikace
- motorické poruchy řeči
- příčina dysartrie: jakékoliv neurologické onemocnění nebo trauma, které postihuje hybnost, koordinaci a plánování pohybů svalstva, které se účastní na tvorbě řeči

Dysartrie

- Např.: cévní mozkové příhody, nádorová onemocnění, úrazy, narkomani, degenerativní onemocnění roztroušené sklerózy, Parkinsonovy nemoci,…
- nejsou přítomny příznaky jako narušené porozumění mluvenému projevu, schopnosti čtení nebo psaní odpovídající alexii či agrafii.

Klasifikace dysartrie dle lokalizace

- korová, pyramidová, extrapyramidová, bulbární, celeberální (mozečková), smíšená

Spastická dysartrie

- vzniká postižením centrálního motorického neuronu
- symptomy: tlačená a zkrácená fonace, zpomalené tempo, narušená artikulace souhlásek i vokálů a dysprozódie, řeč křečovitá, spastická

Flakcidní dysartrie

- vzniká při postižení periferního motoneuronu
- Symptomy: drsný hlas, hypernazalitou, narušenou artikulací konsonant a dysprozódií.

Hypokinetická dysartrie

- vzniká při postižení extrapyramidového systému
- Symptomy: snížená intenzita hlasu, monotónní řeč, zrychlená artikulace, palilálií a dysprozódií

Hyperkinetická dysartrie

- Vzniká při postižení extrapyramidového systému
- Symptomy: v artikulaci i fonaci se vyskytují nepřiměřené a neočekávané pauzy a akcenty, jež vedou k dysprozódii

Ataktická dysartrie

- vzniká v důsledku postižení cerebella
- symptomy: artikulačními zárazy v řeči, s nekoordinovanou artikulací (především konzonant), s akcenty na všechny slabiky s dysprozódií

Smíšená dysartrie

- Kombinací uvedených příznaků u jednotlivých typů dysartrie v závislosti na postižení centrálního a periferního motoneuronu.

Klasifikace

- *Lehká:* je přítomno postižení, které neomezuje a nenarušuje předávání informací, řeč je plně srozumitelná;
- *Střední:* místy nesrozumitelná řečová produkce, je částečně omezeno tempo a množství sdělovaných informací mluvenou řečí;
- *Těžká:* produkce řeči je převážně nesrozumitelná, je omezena kvantita a kvalita předávaných informací
- *Anartrie:* absence schopnosti tvořit řečovou produkci a vysílat takto informace.

Diagnostika

- Test 3F Dysartrický profil
- tři části: F1 faciokinezi, F2 fonorespiraci a F3 fonetiku
- Výsledkem je škála založená na subjektivním hodnocení řečového projevu

Příznaky dle typu poruchy

- spastická obrna svalstva mluvidel, řeč křečovitá, spastická
- pohyby mluvidel zpomalené, nepřesné, někdy mohou být mluvidla téměř nepohyblivá
- forma hypertonická – ztuhlá řeč, pomalá, se zpomalenou nezřetelnou artikulací (bradyartrie), nejčastěji provází Parkinsonovu nemoc
- forma dyskinetická – neuspořádaná mluva, nezřetelná artikulace, žmoulavé pohyby jazyka
- připomíná řeč opilé osoby
- vázne uspořádání složitějších mluvních celků (delších slov a vět)

Dýchání:

- spastické formy – křečovité, mělké
- výdechový proud je nedostatečný k vytváření dostatečně znělé řeči
- dyskinetické formy – neuspořádané, narušené nepotlačitelnými mimovolními pohyby
- hypokinetická forma – nepostačující kapacita dýchání, rytmus dýchání je nepravidelný, narušovaný škubavými pohyby

- Fonace: hlas je nevýrazný, tichý, stísněný, chraptivý, tlačený
- dysprozódie: intenzita hlasu kolísá, tempo je zpomalené nebo zrychlené

Terapie:

- rehabilitační metody – Vojtova, Bobathova,
- faciokineze: motorika jazyka, tváří, rtů, čelisti, otlaky od špachtle
- masáže obličeje
- fonační cvičení: ssss, mmmm, AAAA, prodlužování fonačního času
- prozódie: melodie intonace přízvuk
- Pomůcky (pítka, lžičky, masážní, vibrační…)

- http://www.fnbrno.cz/nemocnice-bohunice/neurologicka-klinika/dysartrie/t4497